

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Галя Михайлова Кожухарова
ДИПКУ, Тракийски университет, гр. Стара Загора

за дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика /Специална педагогика/ с обучение на английски език, на тема: **„Обучението по математика на ученици със специални образователни потребности в начален етап”**

Автор: Пантелеймон Йоаннис Кириакидис

Научен ръководител: доц. д-р Емилия Хинкова Евгениева

1. Общо представяне на процедурата и дисертацията

Настоящото становище е изготвено на основание заповед № Р38-223/10.05.2019г. на Ректора на СУ „Свети Климент Охридски” и решение на научното жури (Протокол №1/20.05.2019), в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилата за развитие на академичния състав на СУ “Свети Климент Охридски“, гр. София.

Дисертационният труд е структуриран в увод, четири глави, изводи и препоръки, заключение, списък на използваната литература на гръцки и английски език и приложения. Дисертационният труд съдържа 200 страници основен текст, от които 177 представляват същинската част на разработката. В текста са включени 51 таблици и 45 диаграми и 9 фигури. Библиографията съдържа 94 заглавия на латиница. Авторефератът съдържа 44 страници основен текст. В текста са включени 17 таблици и 11 диаграми и 1 фигури.

2. Актуалност на тематиката

В увода на дисертационния труд са представени актуалността на темата и мотивите за разработване на изследването. Те са обосновани със значителния напредък в професионалното обучение по математика на ученици със специални образователни потребности.

Още в началото Пантелеймон Йоаннис Кириакидис споделя и личната си ангажираност по проблема чрез изследването и работата на един математик: да се добавят нови елементи и данни към науката и информацията, която ще бъде полезна както на колеги, така и на ученици.

Дисертационният труд е посветен на актуална тема, която е необходимо да бъде проучена, за да може да се вземат допълнителни мерки за подобряване благосъстоянието на учениците със специални образователни потребности.

3. Познаване на проблема

В дисертационното изследване основното внимание на автора е насочено към теоретичната основа на проблема за обучението по математика на учениците с

умствена изостаналост. Още в началото Пантелеймон Йоаннис Кириакидис акцентува върху обучението по математика и неговите основни концепти, разкрива теориите от бихевиоризма до конструктивизма, социокултурните подходи, както и природата на математиката. Отделя време и за етноматематиката, един малко разработван и познаван проблем у нас.

От подбора на библиографския апарат и начина на боравене с него проличава доброто познаване на докторанта на литературата и научните постижения в изследователската област на дисертационния труд. Това дава основания на докторанта да систематизира критично и да обмисля съществуващите научни тези и да заема аргументирана позиция по всяка една от тях.

Всичко това е основание да се предложат подходи за подобряване разбирането на учителите, преподаващи на учениците със специални образователни потребности, за регулиране на учебните стратегии, образователната среда и промяна на отношението към тях от заобикалящата ги такава.

4. Методика на изследването

Методиката на изследването е представена във втора глава. Коректно са формулирани основните цели и задачи, подбрани са адекватни изследователски методи и средства, конкретизирани са критерии и показатели на изследването.

Целта на изследването е да проучат и анализират методите и практиките, използвани при учениците със СОП, както и съответните фактори, допринасящи за техния успех

Предмет на изследването са математиците, които преподават в специалното образование и учениците със специални образователни потребности и основните предположения.

За целите на количествения тип изследване е подбрана репрезентативна извадка. Създадена е структурирана анкета, за да се проучи изследователската тема. Въпросникът е конструиран от изследователя, изучавайки и комбинирайки елементи от други инструменти. Извадката е събрана чрез съставяне на електронен въпросник в Google Forms. В изследването са участвали 201 учители.

Описателните статистики представят демографските характеристиките на участниците и честотата на техните отговори по същинската част от въпросника. За проверка на хипотезите относно очаквани закономерности е приложен непараметричния тест Mann Whitney. Статистическият анализ е извършен със софтуерната програма SPSS 22.0.

Обобщението на резултатите от експерименталното изследване са представени и обобщени в количествен и качествен аспект. За това са използвани таблици, онагледени със съответни на тях графики и фигури.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Стильт на изложението в дисертацията е научен и точен. Използвани са съвременни философски, психолого-педагогически теоретични и практически методи.

Иновативната стойност на дисертационния труд може да бъде отбелязана в следните приноси:

- 1) Проучване и описание на настоящата ситуация днес, свързана с преподаването на математика на учениците със СОП.
- 2) Проучване на образователното ниво на учителите по математика, в съответствие с тяхното образование, при преподаването на ученици със СОП.
- 3) Подбор на най-използваните методи и стратегии за преподаване, които прилагат педагозите, за да преподават математика на учениците със СОП.
- 4) Проучване готовността на учениците да получат специална образователна подготовка.
- 5) Проучване на начините, по които учителите оценяват учениците със СОП.
- 6) Изследване възможностите на учителите да адаптиране стратегиите за преподаване, методи, начини и инструменти, според разнообразието на своите ученици.
- 7) Обобщаване на някои от най-значимите проблеми, с които се сблъскват учителите, занимаващи се с ученици със СОП при преподаването на математика.
- 8) Изготвен е списък с най-използваните източници, които учителите използват, за да обучават ученици със СОП.
- 9) Изследвана е връзката между възрастта, пола и опита на учителите, в общото и в специалното образование и диференцирането в преподаването на математика на учениците със СОП.
- 10) Данните, получени от това изследване, помагат да се разберат не само нуждите на учениците със СОП, но и на учителите, които им преподават по математика. Въз основа на тези данни могат да бъдат създадени програми за обучение и интервенции, които да направят преподаването на математика по-ефективно за учениците със СОП.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторантката

Автора е представил три публикации по темата на дисертационното изследване. Посочените публикации отразяват реално постиженията на докторанта и са достатъчно представителни, за да ги огласят през академичната общност и заинтересованите кръгове.

7. Автореферат

Авторефератът е разработен според изискванията на Правилата за развитие на академичния състав на СУ“Свети Климент Охридски“ и отразява точно основните резултати, получени в дисертационното изследване.

8. Перспективи за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Направените приложни разработки в дисертационния труд могат да се приложат и развият за разработване на учебни помагала в помощ на учителите и учениците, за повишаване на мотивацията за учебна дейност.

9. ВЪПРОСИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Какви промени бихте предложили в съществуващите учебни стратегии, самото обучение и учебната среда, за да се подобри обучението по математика на учениците със специални образователни потребности?

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични и приложни резултати, които представляват принос в методиката на обучението по математика и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Свети Климент Охридски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на ФНОИ, приети във връзка с Правилника на СУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторанта **Пантелеймон Йоаннис Кириакидис** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по професионално направление 1.2. Педагогика /Специална педагогика/, като **демонстрира** много добри изследователски качества и умения за самостоятелно организиране и провеждане на задълбочено научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено в рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, поради което **предлагам** на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен “доктор” на **Пантелеймон Йоаннис Кириакидис** в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика /Специална педагогика/

27.06. 2019. г.

Рецензент:

(проф. д-р Галя Кожухарова)